

Hand-out #7 Onbezorgd leven

Tekstgedeelte: Mattheüs 6:25-34

25 Daarom zeg Ik u: Wees niet bezorgd over uw leven, *over* wat u eten en wat u drinken zult; ook niet over uw lichaam, *namelijk* waarmee u zich kleden zult. Is het leven niet meer dan het voedsel en het lichaam *meer* dan de kleding?

26 Kijk naar de vogels in de lucht: zij zaaien niet en maaien niet, en verzamelen niet in schuren; uw hemelse Vader voedt ze *evenwel*; gaat u ze niet ver te boven?

27 Wie toch van u kan met bezorgd te zijn één el aan zijn lengte toevoegen?

28 En wat bent u bezorgd over de kleding? Kijk naar de lelies in het veld, hoe ze groeien; ze werken niet en spinnen niet;

29 en Ik zeg u dat zelfs Salomo in al zijn heerlijkheid niet gekleed ging als één van deze.

30 Als God nu het gras op het veld, dat er vandaag is en morgen in de oven geworpen wordt, zo bekleedt, zal Hij u niet veel meer *kleden*, kleingelovigen?

31 Wees daarom niet bezorgd en zeg niet: Wat zullen wij eten? of: Wat zullen wij drinken? of: Waarmee zullen wij ons kleden?

32 Want al deze dingen zoeken de heidenen. Uw hemelse Vader weet immers dat u al deze dingen nodig hebt.

33 Maar zoek eerst het Koninkrijk van God en Zijn gerechtigheid, en al deze dingen zullen u erbij gegeven worden.

34 Wees dan niet bezorgd over de dag van morgen, want de dag van morgen zal voor zichzelf zorgen; *elke* dag heeft genoeg aan zijn eigen kwaad.

Inleiding

Voor de eerste leerlingen van Jezus was het allemaal heel concreet: gehoor gevend aan de roeping van Jezus om Hem te volgen lieten ze allerlei zekerheden van werk en inkomen achter zich (zie 4:18-22). Ze gingen leren hun schatten niet langer op aarde, maar in de hemel te zoeken (6:19-24). Maar dan komt toch de vraag: kunnen we erop vertrouwen dat we in elk geval genoeg hebben voor iedere dag? Daar gaat het over in deze levensles.

De inhoud van de levensles

In de verzen 25-31 gaat Jezus in op concrete vragen van zijn leerlingen. In 32-34 formuleert Hij de levensles over onbezorgd leven in het Koninkrijk in meer algemene bewoordingen.

A. Concrete zorgen over basisbehoeften (25-31)

**Daarom zeg Ik u: Wees niet bezorgd over uw leven, over wat u eten en wat u drinken zult; ook niet over uw lichaam, namelijk waarmee u zich kleden zult. Is het leven niet meer dan het voedsel en het lichaam meer dan de kleding? (vers 25)*

Het Griekse woord *merimnate* betekent letterlijk: bezorgde gedachten hebben. Bezorgdheid zit dus allereerst in ons denken, in de manier waarop we naar het leven kijken. Dat betekent dat de bestrijding van bezorgdheid ook via het denken gaat en dat is wat Jezus in deze les doet!

Voor leven staat in het Grieks het woord *psuchè*, als aanduiding voor ons ik, de kern van ons bestaan. Concrete zorgen over eten, drinken en kleding (onze basisbehoeften dus) raken ons in onze bestaanszekerheid en dus in de kern van ons bestaan. Niet zo vreemd dat deze vorm van bezorgdheid ons vatbaar maakt voor afgoderij (zie de mammon in vers 24).

De remedie van Jezus is stevig en klinkt zelfs een beetje gevoelloos: niet tobben over dagelijkse dingen! Het leven is meer dan eten en drinken! Er zijn belangrijker dingen! Welke dan? We hebben het hiervoor geleerd: leven in het Koninkrijk en van de overvloedige gerechtigheid die daar te vinden is! Dat zet alle dagelijkse zorgen in een ander licht!

**Kijk naar de vogels in de lucht: zij zaaien niet en maaien niet, en verzamelen niet in schuren; uw hemelse Vader voedt ze evenwel; gaat u ze niet ver te boven? Wie toch van u kan met bezorgd te zijn één el aan zijn lengte toevoegen? (26-27)*

Van de zorgeloosheid in Gods Koninkrijk zijn de vogels in de lucht een goed voorbeeld. Maak hén tot je leraren, zegt Jezus. Kijk naar de vogels in de lucht: kijk met aandacht, léér van ze. Vogels leven van de geef: ze werken niet, bouwen geen schuren en toch worden ze gevoed. Mogen we niet werken dan? Niet zorgen voor morgen? Jawel, maar bouw er je zekerheid niet op. De vogels leren je: uw hemelse Vader voedt ze evenwel. Gaat u ze niet ver te boven? Jazeker, als God zo voor vogels zorgt, hoeveel temeer voor wie het Koninkrijk binnengaan.

**28 En wat bent u bezorgd over de kleding? Kijk naar de lelies in het veld, hoe ze groeien; ze werken niet en spinnen niet; 29 en ik zeg u dat zelfs Salomo in al zijn heerlijkheid niet gekleed ging als één van deze. 30 Als God nu het gras op het veld, dat er vandaag is en morgen in de oven geworpen wordt, zo bekleedt, zal Hij u niet veel meer kleden, kleingelovigen? (vers 28-30)*

Ook de bloemen en de planten zijn onze leraren. Kijk naar de lelies in het veld: het woord voor kijken betekent hier 'diepgaand leren kennen, diepgaand onderzoeken'. Neem hun lessen echt ter harte dus! Ook lelies leven van de geef: ze werken niet (hier als aanduiding voor het werk dat mannen deden) en ze spinnen niet (als aanduiding voor het werk van vrouwen). Net als vogels zijn grassen schepselen van de dag, ze groeien en bloeien maar even en dan is het weer voorbij. Als de Vader aan het gras nu al zoveel zorg besteedt, zouden we dan van het gras niet kunnen leren dat Hij aan ons nog veel méér zorg geeft?

B. Stel de juiste prioriteiten en de rest komt wel goed (32-34)

In deze verzen vat Jezus het bovenstaande samen in een algemeen geldende les voor volgelingen van Jezus.

**Want al deze dingen zoeken de heidenen (vers 32a)*

Het werkwoord zoeken gaat over de diepste lagen van ons leven. Wij mensen zijn zoekers, zeker als het gaat over de vraag waar we onze zekerheid in kunnen vinden. Van nature doen we dat op de manier van de heidenen: zij zoeken hun zekerheid (en dus hun identiteit) in aardse dingen. Hun gedachten en hun hartsverlangens worden er in wezen door in beslag genomen. Zorgen voor de aardse dingen hebben prioriteit, nemen ons in beslag, verblinden ons ook. Daarom zijn al deze dingen (de zorg over basisbehoeften) altijd weer een valkuil voor ons, ook als we Jezus zijn gaan volgen.

**Uw hemelse Vader weet immers dat u al deze dingen nodig hebt (vers 32b)*

Maar wat is dan de remedie tegen 'heidense bezorgheid'? Dat is om te beginnen iets wat – net als bezorgdheid – ons *denken* raakt. Een leerling mag namelijk weten wat de Vader weet: alles wat wij nodig hebben. Het wéten van de Vader is in ons leven de diepste bron van zekerheid. Nog voor we Hem iets vragen weet Hij het al. We zijn gekend, zoals door niemand anders. Met deze gedachte kunnen we bezorgde gedachten te lijf gaan.

**Maar zoek eerst het Koninkrijk van God en Zijn gerechtigheid (vers 33a)*

Vanuit de bovenstaande wetenschap volgt dan ook de opdracht: stel de juiste prioriteiten. Heidenen zetten de aardse zorgen voorop, maar leerlingen van Jezus geven prioriteit aan het Koninkrijk van God en de (overvloedige) gerechtigheid. Zien we wat hier gebeurt? Jezus verwijst hier terug naar de kernelementen van zijn onderwijs hiervoor. In alles wat Hij ons

leerde draaide het hierom: keer je om (ga anders denken!), want het Koninkrijk van de hemel is dichtbij! En leer leven van de overvloedige gerechtigheid (het goede leven!) die God in zijn Koninkrijk beschikbaar stelt. Koninkrijk en gerechtigheid, daar draaide het om hiervoor. En in deze les leert Jezus ons deze werkelijkheid (geen geloof, maar werkelijkheid!) toepassen op zorgen die we kunnen hebben. Wie echt geleerd heeft wat de overvloedige gerechtigheid van het Koninkrijk is zal zich ten diepste nergens meer zorgen over maken. Zoek dus ook in je zorgen van elke dag deze dingen (en je wéét waar je het zoeken moet) en je zal onbezorgd kunnen zijn als de vogels en de lelies.

** en al deze dingen zullen u erbij gegeven worden (vers 33b)*

Als we onze prioriteiten op orde hebben worden onze zorgen over levensbehoeften (al deze dingen) van een ander orde. Ze worden secundair, ze worden erbij gegeven. We hoeven deze dingen in ons denken dan ook geen centrale plaats meer te geven.

**Wees dan niet bezorgd over de dag van morgen, want de dag van morgen zal voor zichzelf zorgen; elke dag heeft genoeg aan zijn eigen kwaad. (vers 34)*

Een leerling van Jezus kan dus echt in het hier en nu leven. Leven bij de dag, noemen we dat. Niet lijden aan het lijden dat je vreest. Deze woorden van Jezus zijn spreekwoordelijk geworden, maar kunnen daarmee ook een cliché worden. Ze zijn echter van een enorme diepte en reikwijdte: deze dag mag geleefd worden in het de realiteit van het Koninkrijk en gevuld worden door de overvloedige gerechtigheid die de Vader ons geeft. Op deze dag is Jezus zelf bij ons en in Hem zijn Vader en de Geest. Deze dag is vol van zijn interactieve aanwezigheid. Wat zou ik dan nog tobben?

De (mogelijke) betekenis voor vandaag

Onbezorgdheid in een wereld als de onze?

Het valt niet mee deze levensles naast de dagelijkse realiteit in de wereld te leggen. Is dit echt een levensles waar je het mee kunt wagen in de weerbarstige realiteit van elke dag? Zonder strijd en aanvechting gaat dat zeker niet, maar christenen door de eeuwen heen hebben de waarheid van deze les telkens weer ervaren. Juist in tijden van onzekerheid lag er een bodem van vertrouwen onder hun leven waar ze op staan konden. En er waren tekenen, grote en kleine, in de zorgen van elke dag. Het is een les waar je het mee wagen kunt, maar die ook echt oefening vraagt, elke dag opnieuw.

Leren van de vogels en de bloemen

Franciscus van Assisi nam Jezus' woorden over de vogels en de bloemen heel serieus. Ik vond in 'de bijbel in 1000 seconden' een mooie omschrijving: Op een dag trok Franciscus samen met enkele broeders door het dal van Spoleto. Ze kwamen bij een plek waar veel vogels graantjes oppikten. Toen Franciscus hen zag, liep Hij er enthousiast op af en groette ze alsof het mensen waren. 'Vrede voor jullie' riep hij. De vogels keken hem aan. Ze vlogen niet weg. Het was alsof de vrede in Franciscus over hen kwam. Toen vroeg hij aan de vogels: 'Willen jullie soms luisteren naar het woord van God?' Daarna sprak hij hen toe en besloot met de woorden: 'Broeders vogels, jullie moeten jullie Schepper loven en altijd van Hem houden. Want Hij gaf jullie veren als kleding en vleugels om te vliegen en verder alles wat jullie nodig hebben. Hij gaf jullie vrije, zuivere lucht als verblijfplaats. Jullie zaaien niet en maaien niet. En dat hoeft ook niet. Want zonder dat jullie er iets voor hoeven te doen, beschermt Hij jullie en regelt alles voor jullie.' Toen begonnen de vogels hun hals te rekken, hun vleugels te strekken, hun snavel te

openen en naar Franciscus te kijken. Die wandelde tussen hen rond, terwijl hij met zijn pij langs hun kopjes en lijfjes streek. Daarna zegende hij hen en zei dat ze gerust mochten wegvliegen. Dit gebeuren gaf een nieuwe wending aan zijn leven. Vanaf die dag ging hij met alle andere schepselen om als zusters en broeders.

De juiste prioriteiten stellen

Willard schrijft: 'Discipelen van Jezus geven topprioriteit aan het ontdekken van en deelnemen aan wat God doet'. En iemand anders schrijft: 'Laat het Koninkrijk in het centrum van je leven staan, niet bovenaan. 'Duidelijk is dat Jezus hier de centrale lessen van het voorgaande (over bekering, koninkrijk en overvloedige gerechtigheid) op hun plek laat vallen in relatie tot het dagelijkse leven met alle zorgen. Leven als christen is in de kern altijd een kwestie van leren je prioriteiten juist te stellen. Wie de dagelijks dingen in het centrum vervalt in afgoderij en leeft als een heiden. Wie het koninkrijk en de overvloedige gerechtigheid die daar te vinden is centraal stelt leeft bij de Vader en vindt rust.

In het hier en nu leven

Leven in het hier en nu. Je hoort het mensen vandaag vaak zeggen. Het is een mantra dat komt uit de wereld van mindfulness en meditatie. Dit mantra is waar, maar deze levensles van Jezus doet ons beseffen dat het niet de hele waarheid is. Want in welke werkelijkheid is dat 'hier en nu' geworteld? In de mindfulness-praktijk blijft dat bewust in het ongewisse, je moet er maar op vertrouwen dat ergens diep van binnen een geheim is dat het hier en nu kan vullen. In de levensleer van Jezus blijven we niet in het onzekere over de werkelijkheid die ons hier en nu kan vullen. Het is het Koninkrijk en de gerechtigheid die daar te vinden is. Jezus leert ons leven in het Koninkrijk hier en nu (het is nabij!) en dat is leven in een realiteit waar we woorden voor hebben. Hoezeer ook een geheim, we kunnen er ook veel kennis van opdoen. Leven in het Koninkrijk is een met dit geheim gevuld leven, hier en nu en tot in eeuwigheid.

Verdiepende vragen

1. Veel van onze bezorgde gedachten gaan over bestaanszekerheid. Van eten, drinken en kleding hebben de meesten van ons wel genoeg. Wat zijn de dingen die ons zorgen baren?
2. Kun je Jezus volgens als Hij zegt: Zoek eerst het Koninkrijk en zijn gerechtigheid en al het andere word je erbij gegeven?
3. Zijn de vogels en de bloemen ook jouw leraren in het Koninkrijk? Hoe geef jij aandacht aan de schepping en Gods schepselen in dit verband?
4. Hoe helpt het weten dat je Vader in de hemel weet wat je nodig hebt je in onbezorgd zijn?

Oefening: Stilstaan in de natuur

Maak een wandeling en geef je ogen en je oren goed de kost. Sta eens letterlijk stil als je een vogel hoort of een bloeiende plant ziet. Wat leer je van ze?

Memoriseer

Mattheüs 6:33 en 34 Maar zoek eerst het Koninkrijk van God en Zijn gerechtigheid, en al deze dingen zullen u erbij gegeven worden. 34 Wees dan niet bezorgd over de dag van morgen, want de dag van morgen zal voor zichzelf zorgen; *elke* dag heeft genoeg aan zijn eigen kwaad.